

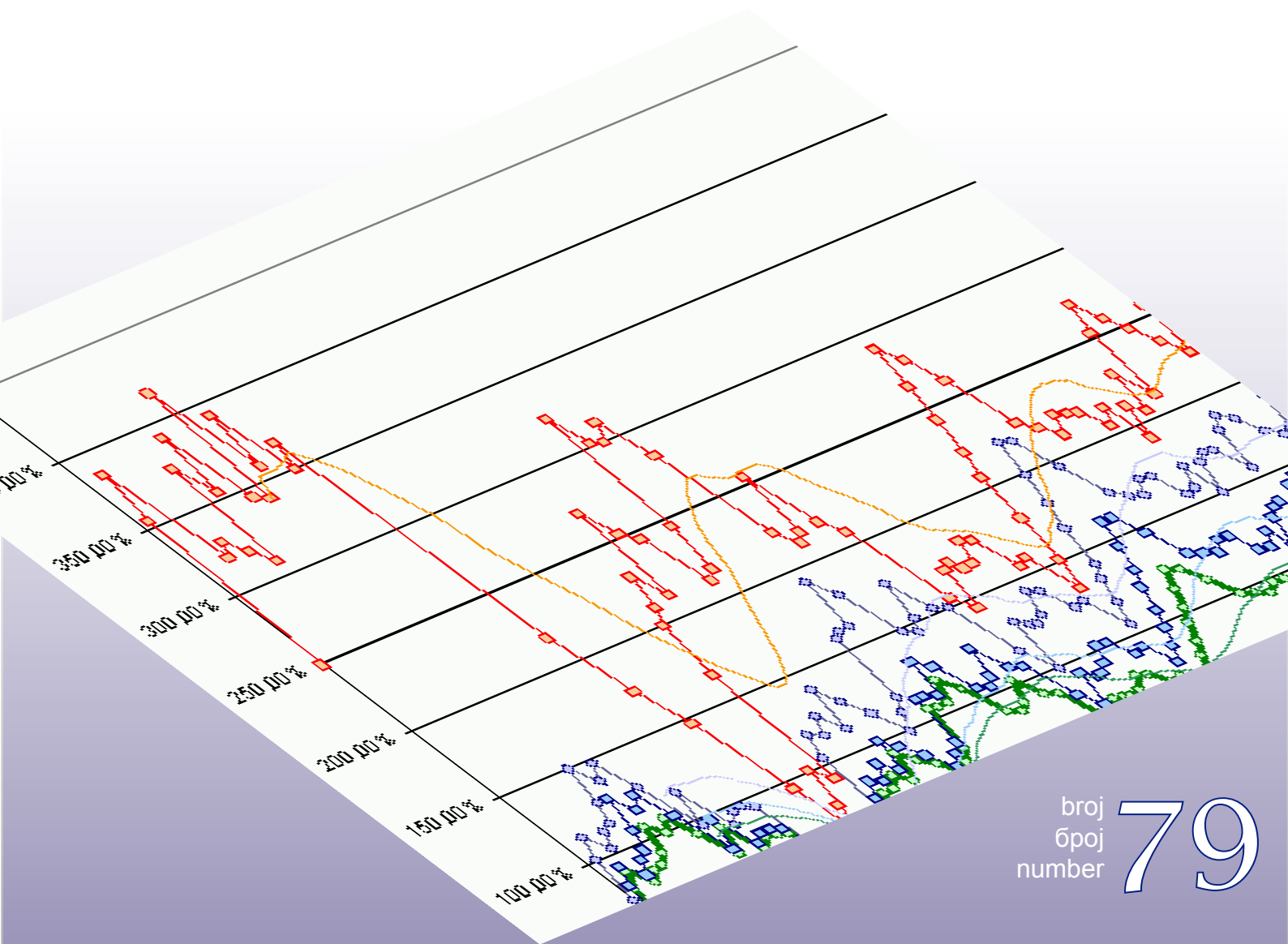
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за indirektno-
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

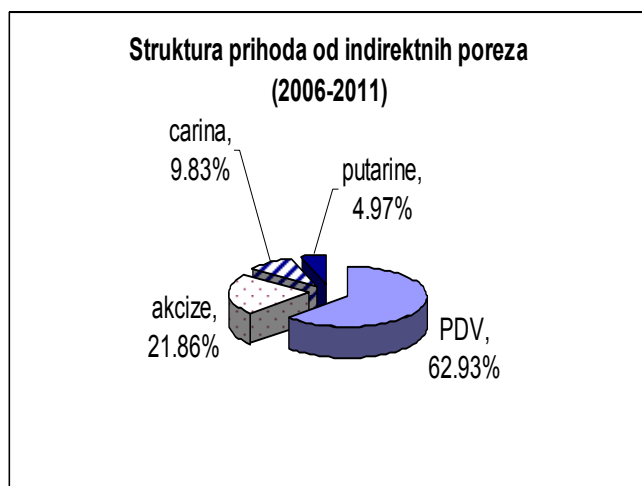

broj
број
number **79**

• Februar 2012 • Veljača 2012 • Фебруар 2012 • February 2012 •

Uz ovaj broj

Za nama je još jedna fiskalna godina. U pogledu naplate indirektnih poreza može se konstatirati da je 2011.g. bila uspješna, tim više, što je naplaćen najveći iznos prihoda od indirektnih poreza od upostave UIO. Od uvođenja PDV-a 1.1.2006. UIO je naplatila 28,120 mlrd prihoda od indirektnih poreza. S obzirom da se u javnosti prilikom isticanja enormne javne potrošnje sve češće ukupno naplaćeni prihodi od indirektnih poreza spominju kao sinonim za PDV, postoji potreba da se struktura prihoda preciznije obrazloži.

U strukturi prihoda, očekivano, dominiraju prihodi od PDV-a sa udjelom od 63%, dok su prihodi od carina, zbog primjene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju svedeni sa 23% u 2003.g. na 5,53% u 2011.godini. S druge strane, prihodi od akcize i putarine, koja se može smatrati namjenskom vrstom akcize, predstavljaju 26,8% prihoda od indirektnih poreza (vid. Grafikon). Potrebno je imati u vidu da se akcize uvode na dobra koja u velikoj mjeri mogu predstavljati luksuz (npr. derivati nafte) ili na tzv. „nemeritorna“ dobra, koja sa stajališta društvene korisnosti predstavljaju štetna dobra po zdravlje ljudi ili životnu sredinu (duhanski proizvod, alkohol,..). Ukoliko bismo iz naplaćenih

prihoda od PDV-a izdvojili PDV koji je naplaćen na akcizu i putarinu, koje ulaze u osnovicu za obračun PDV-a, tada se udio PDV plaćenog na ostala dobra i usluge smanjuje na 58,6%, dok udio akciza i pripadajućeg PDV-a se povećava na 31,5%. Ukoliko se posmatra samo 2011.g. tada se može zaključiti da nakon dekompozicije PDV-a na PDV na akcizne proizvode i PDV na ostala dobra udio akciza i pripadajućeg PDV-a premašuje 36% prihoda. Ovaj pristup dekompozicije prihoda ukazuje na buduće trendove u naplati indirektnih poreza i sve veću ovisnost finansiranja nivoa vlasti u BiH o naplati prihoda od akciza.

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

Sadržaj:

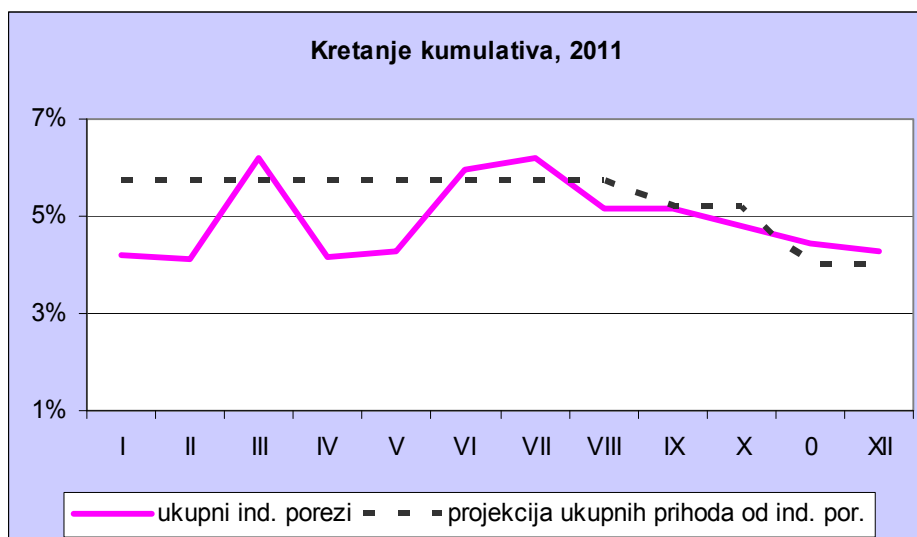
Naplata prihoda od indirektnih poreza u 2011. godini	2
Ispoljeni trendovi ključnih veličina na tržištu piva za period 2007 – 2011	8
Pregled robne razmjene za period januar-decembar 2011.	14
Konsolidovani izvještaji: JR, Institucije BiH, entiteti	20
Konsolidovani izvještaji: Centralna vlada	22
Konsolidovani izvještaji: Kantoni	23

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
lektor : Darija Tošić, prof. anglistike

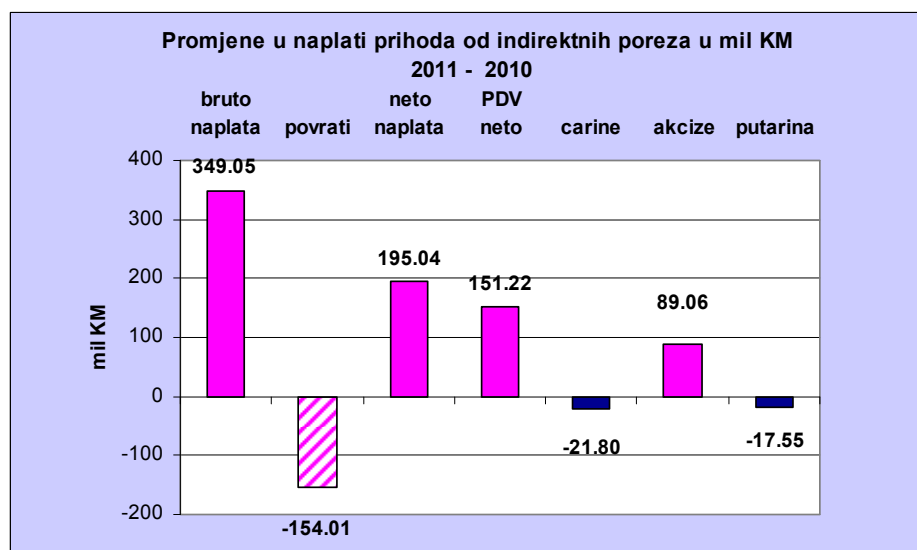
Naplata prihoda od indirektnih poreza u 2011. godini

(pripremila: dr.sc. Dinka Antić)

Prema izvještaju UIO mjesec decembar je donio blagi porast naplate prihoda od indirektnih poreza u odnosu na prethodna dva mjeseca. Međutim, to nije moglo značajnije povećati ukupnu naplatu u 2011.g. U toku 2011.g. UIO je naplatila po odbitku povrata 4,996 mlrd KM prihoda od indirektnih poreza ili **4,04% više nego za 2010.godine, što se kreće u okviru revidirane projekcije prihoda** (Grafikon 1).

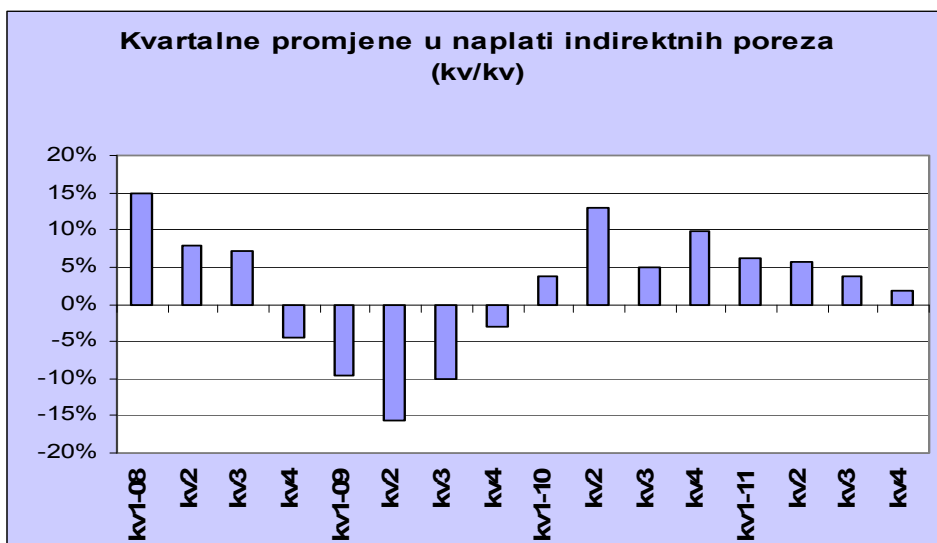

Grafikon 1

Grafikon 2

U 2011. naplaćeno je **195 mil KM više nego u 2010.g.** U ovaj iznos je uključeno i 6,358 mil KM neusklađenih prihoda, koji neće biti uzeti u obzir prilikom analize po vrstama prihoda. Pregled promjena po kvartalima (poređenje kvartala sa istim kvartalom prethodne godine) pokazuje silazni trend u naplati, pogotovo u drugom dijelu 2011.g. (Grafikon 3).

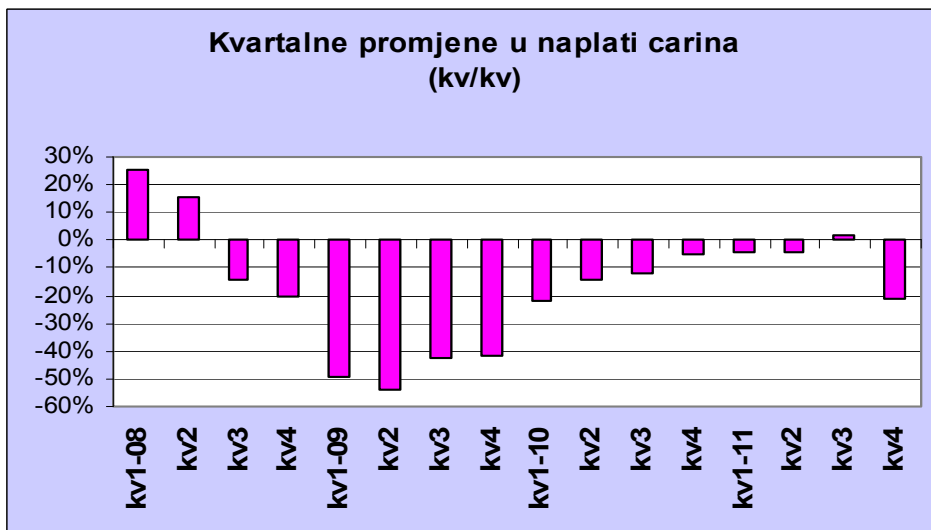

Grafikon 3

Trendovi po vrstama prihoda

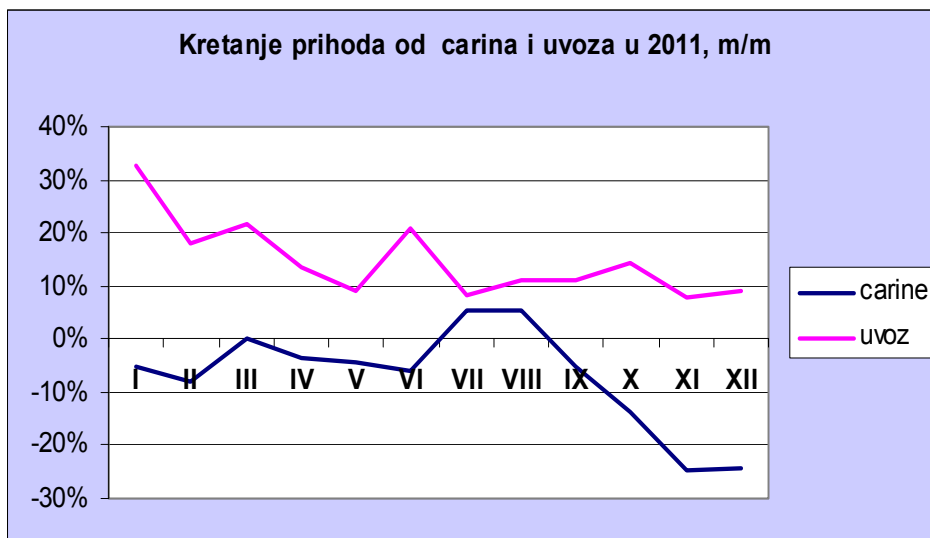
Carine

U 2011.g. naplaćeno je 274 mil KM prihoda od carine po odbitku povrata. Prihodi od carina su u 2011.g. pali za 24,12% u odnosu na 2010.g. Postoji nekoliko razloga za tako veliko smanjenje prihoda. U 2011.g. nastavljena je primjena Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). S obzirom da je carina na većinu uvozenih proizvoda porijeklom iz EU već značajno smanjena efekti primjene SSP u 2011.g. na prihode od carina nisu bili značajni. Međutim, ukidanje carinskog evidentiranja od 1% od carinske vrijednosti na cjelokupni uvoz početkom četvrtog kvartala doprinijeli su snažnom padu prihoda od carina u posljednjem kvartalu 2011 (Grafikon 4).

Grafikon 4

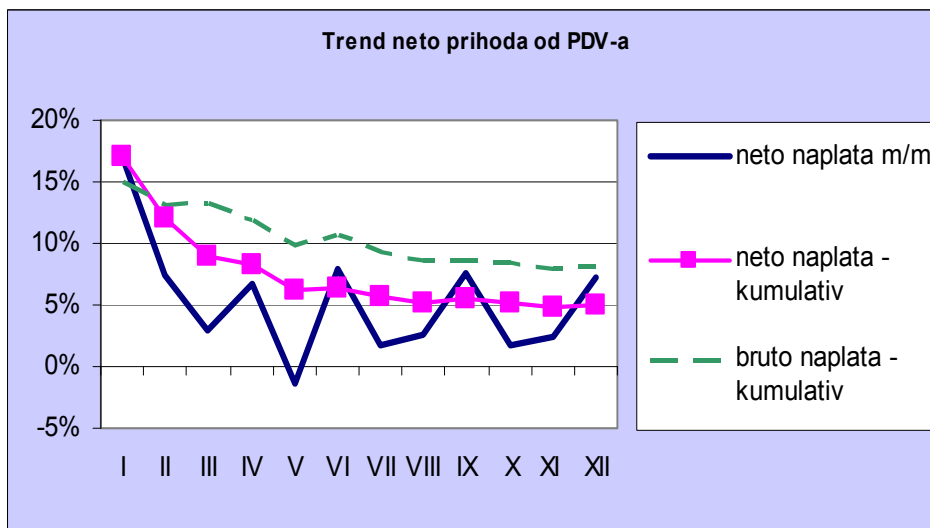
Efekti u četvrtom kvartalu su dodatno pojačani usporavanjem rasta uvoza u četvrtom kvartalu (Grafikon 5).

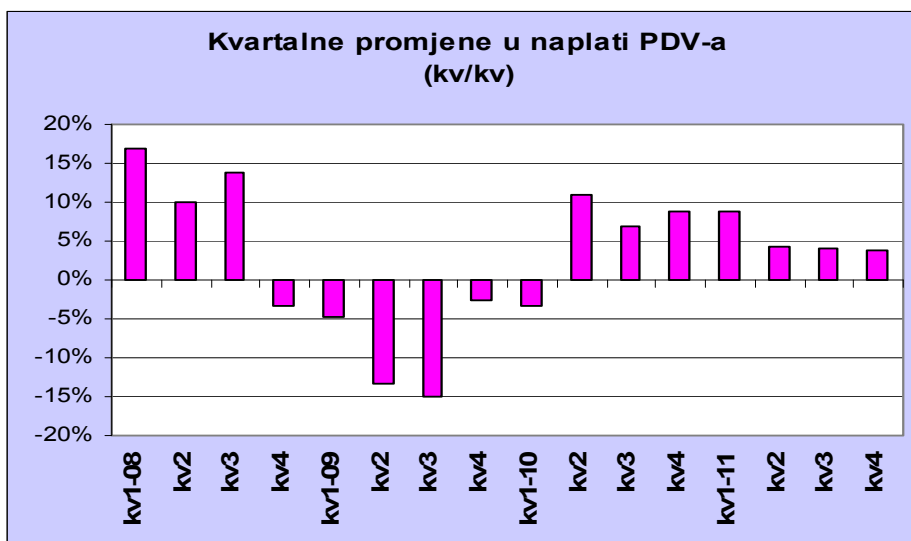
Grafikon 5

PDV

U 2011.g. naplaćeno je 3,147 mlrd KM prihoda od PDV-a ili 5,05% više nego u 2010.g. Poslije snažnog rasta prihoda od PDV-a u prvom kvartalu 2011.g., u ostalom dijelu godine prihodi su bili niži, ali stabilni (Grafikon 6). Jaz između bruto i neto prihoda PDV-a je tokom godine povećan sa 1 na skoro 4 procentna poena zahvaljujući rastu povrata PDV-a od 21% (Grafikon 7). Povrati PDV-a obveznicima su porasli za 19,8%, dok su povrati po osnovu međunarodnih projekata porasli čak za 30%. Drugi faktor koji je umanjio rast prihoda od PDV-a je dug po osnovu neplaćenog PDV-a koji je prije globalne krize bio neznatan u odnosu na prikupljene prihode. U 2011.g. zabilježeno je 71 mil KM novog duga, što iznosi 2,25% neto prihoda od PDV u 2011.g. Poredeći sa visinom PDV dugova i ostalih utaja PDV-a koje i u nekim članicama iznose i do 11% neto naplate, a na nivou EU i do 2,5% BDP Unije, iznos PDV duga u BiH je jako nizak. Najavljene mjere UIO prema obveznicima koji nisu platili PDV obaveze, koje uključuju i primjenu posebne sheme za dužnike, trebale bi donijeti smanjenje PDV duga u 2012.godini.

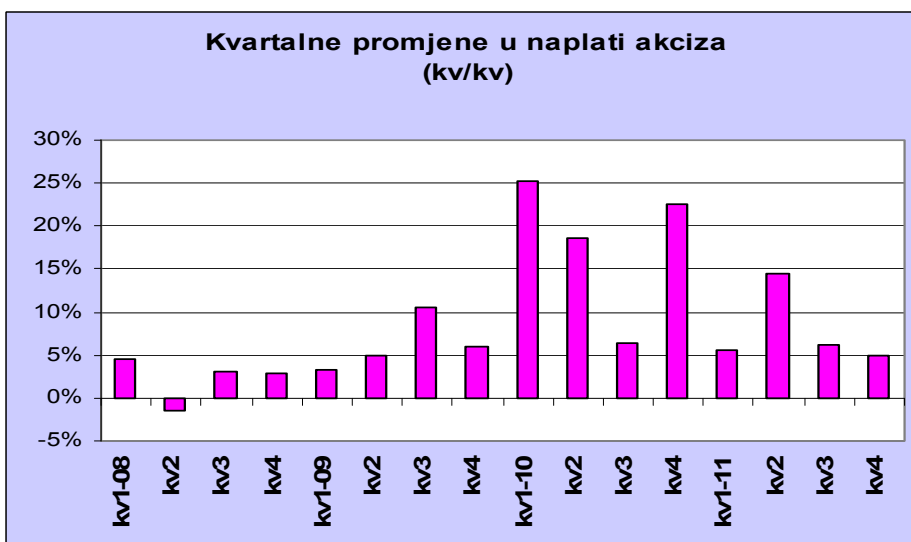
Grafikon 6

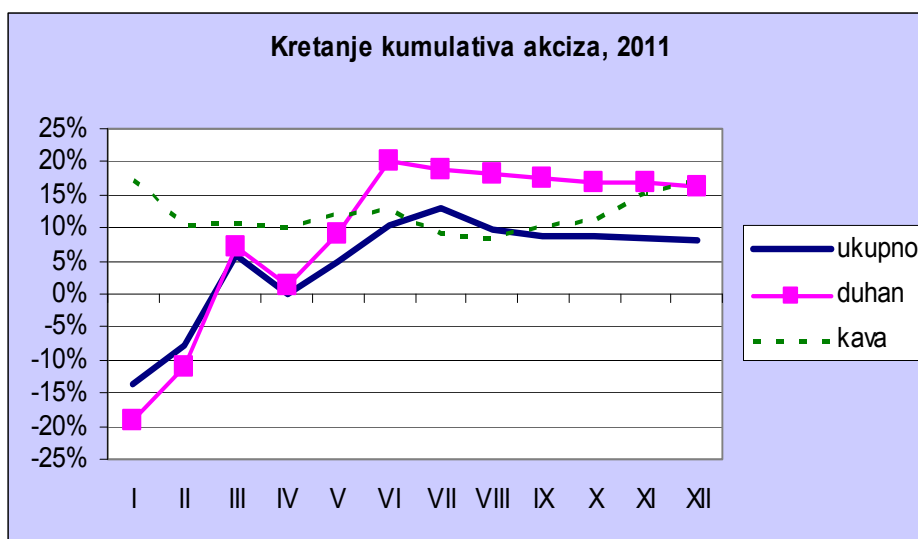
Grafikon 7

Akcize

U 2011.g. naplaćeno je 1,262 mlrd KM prihoda od akciza po odbitku povrata akciza na lož-ulje i alkohol. Na godišnjem nivou prihodi od akciza su porasli za 7,8%. Najveći rast je zabilježen kod prihoda od akciza na kavu 17,3% i akciza na duhanske proizvode od 16,3%, s tim da je porast prihoda od akciza na uvozne duhanske proizvode iznosio 19,1%. Neznatni porast prihoda je zabilježen kod grupacije akciznih proizvoda koju čine alkohol, alkoholna i bezalkoholna pića, piva i vina, dok je kod akciza na derivate nafte zabilježen pad od cca 3%.

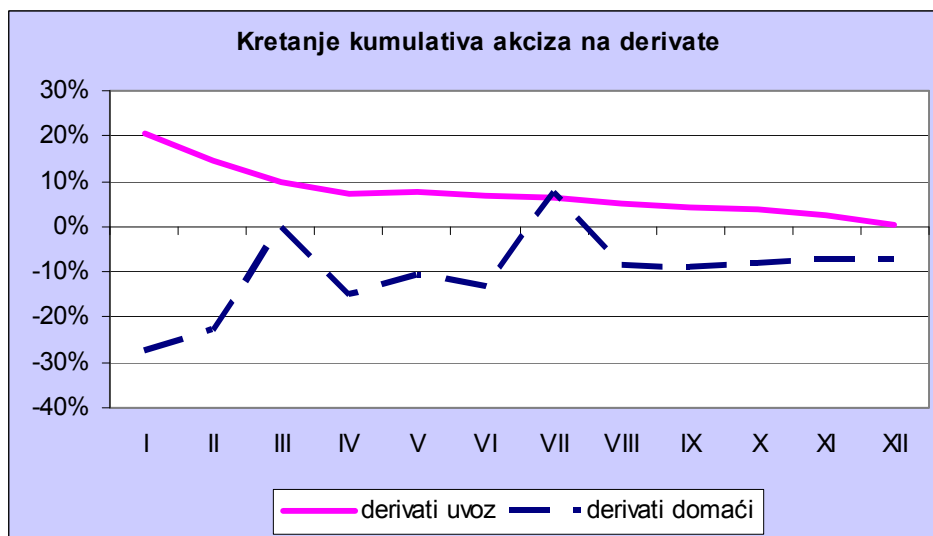

Grafikon 8

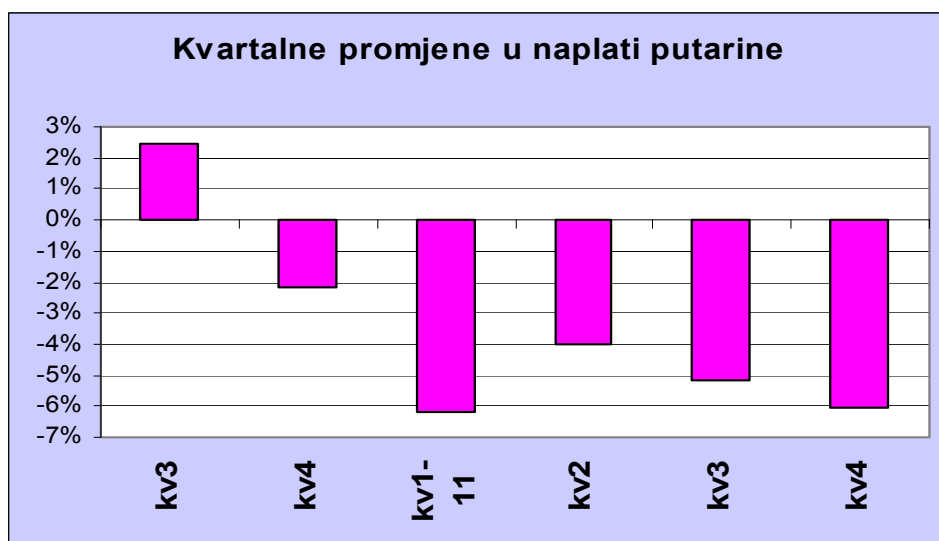

Grafikon 9

Smanjenje prihoda od akciza na derivate nafte rezultat su promjene strukture potrošnje derivata u korist dizela, te povećana potrošnja lož-ulja. Diferencirano oporezivanje derivata, koje podrazumijeva povrat akcize na lož-ulje koje se koristi za zagrijavanje stambenih i poslovnih prostorija, staklenika i plastenika, te oslobađanje plaćanja putarine za rudnike, termoelektrane i željeznice doveli su do smanjenja naplate prihoda od akciza na derivate, ali i prihoda od putarine. Na nivou 2011.g. naplaćeno je 16,2 mil manje nego 2010.g. ili 5,27% što je rezultat navedenih akciznih olakšica.

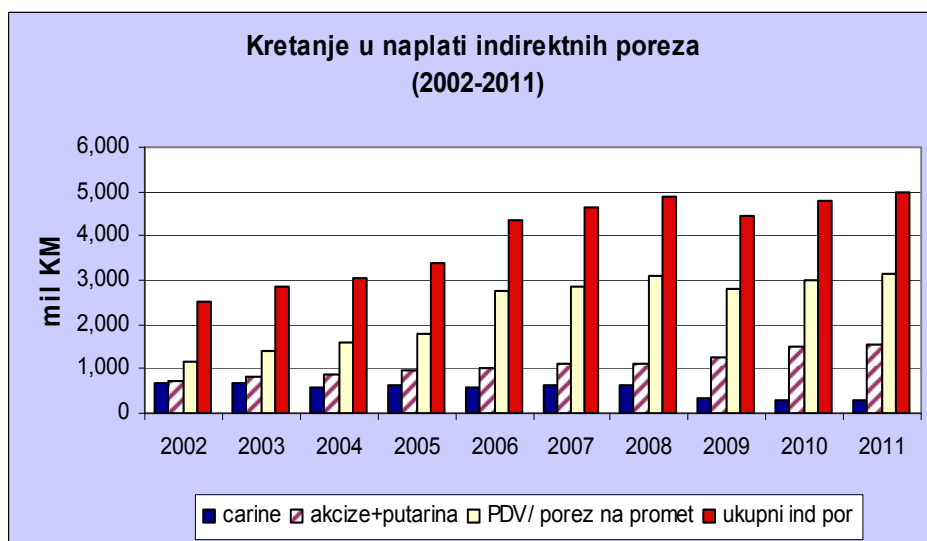
Grafikon 10

Grafikon 11

Zaključak

2011.godina je donijela rast prihoda od indirektnih poreza od 4,04%. Ujedno, to je godina u kojoj je UIO naplatila najviše prihoda od osnivanja. Ohrabruje činjenica da je u odnosu na pretkriznu 2008.g. naplaćeno 70 mil KM više.

Grafikon 12

Na naplatu prihoda u 2011.g. su utjecali sljedeći faktori:

- **promjene u carinskoj politici:** nastavak primjene SSP i ukidanje 1% carinskog evidentiranja je donijelo smanjenje prihoda od carina i PDV-a;

- **promjene u akciznoj politici:** kontinuirano povećanje posebne akcize na cigarete je donijelo dodatnih 117 mil KM akciza i PDV-a ili 2,44 p.p. rasta prihoda;
- **politika oporezivanja derivata:** različit akcizni tretman i diferencirano oporezivanje derivata doveli su do promjene strukture potrošnje energenata i umanjenja prihoda od akciza, putarine i PDV-a;
- **porast povrata i problemi sa održavanjem likvidnosti obveznika:** oba faktora su rezultirala smanjenjem neto naplaćenih prihoda od PDV-a;
- **efikasnost ubiranja prihoda:** promjene u menadžmentu UIO i opsežne aktivnosti u području otkrivanja carinskih prevara i prevara kod povrata PDV rezultirale su u boljoj finansijskoj disciplini i poštivanju propisa od strane obveznika;
- **nepovoljna kretanja u ekonomiji BiH:** Iako je prvo polugodište 2011.g. donijelo je rast prihoda od indirektnih poreza od 5,75% pozitivni trendovi nisu nastavljeni i u drugom polugodištu. Pad ekonomske aktivnosti, usporavanje rasta uvoza i izvoza su se odrazili i na prihode od indirektnih poreza koji su u tom dijelu godine porasli za svega 2,55%.

Ispoljeni trendovi ključnih veličina na tržištu piva za period 2007 – 2011

(Autor: Aleksandar Eskić, makroekonomista u Odjeljenju)

Uvod

U ovom broju naglasak će biti na analizi nekih od ključnih veličina koje se odnose na tržište piva kako u Bosni i Hercegovini (BiH) tako i u zemljama okruženja i zemljama članicama Evropske unije (EU). Svakako ćemo se dotaknuti i regulatornog okvira sa posebnim naglaskom na BiH i EU kao i njegov uticaj na javne prihode za period 2007 – 2011. godina i neke od osnovnih makroekonomskih veličina uopće. Kao ishodište ove analize korištene su osnovne veličine poput uvezenih količina piva, carinske vrijednosti, jedinične cijene uvezenog piva i prikupljene akcize na pivo (uvozne i domaće). Obzirom da visina akcizne stope na pivo u BiH iznosi 0,20 KM/l¹ i nije se mijenjala u posmatranom periodu, vrlo lako možemo doći do pokazatelja ukupne potrošnje piva. Brojni faktori utiču na kretanje ukupne potrošnje piva, a mi ćemo se posebno fokusirati na: kretanje potrošnje piva iz uvoza, kretanje njegove jedinične cijene, kretanje potrošnje domaćeg piva, kretanje odnosa uvoznog i domaćeg piva, sezonski uticaj na potrošnju piva, kretanje opšte stope inflacije kao i inflacije koja se odnosi na grupu proizvoda „alkoholna pića“, kretanje stope nezaposlenosti i raspoloživog dohotka koji se odvaja za potrošnju piva, strukture cijene piva kao i nekih globalnih trendova u pivarskoj industriji. Istovremeno ćemo imati na umu evoluciju regulatornog okvira sa posebnim naglaskom na fiskalni aspekt kao i njihov združeni efekat na visinu javnih prihoda po ovom osnovu.

U ovoj analizi korišteni su raspoloživi podaci Uprave za indirektno oporezivanje BiH, i to tako što je 2008. godina uzeta kao bazna godina obzirom da je tada ukupna potrošnja piva kao i naplaćena akciza na pivo dostigla svoj vrhunac. Isto tako, potrebno je napomenuti da su u analizi korišteni podaci evidentirani isključivo na sljedeće tri tarifne oznake: 2203 00 01 00, 2203 00 09 00 i 2203 00 10 00. Zajednički imenitelj ove tri tarifne oznake je pivo dobiveno od slada. Obzirom da legislativa tj. regulatorni okvir u pravilu kaska za ekonomskom stvarnošću, iz daljnje analize

¹ Naglašavamo da se obračun akcizne obaveze prema važećem Zakonu o akcizama BiH vrši isključivo prema količini piva, a ne prema svojstvima piva kao što to podrazumijeva Plato skala gdje se uzima u obzir udio apsolutnog alkohola u pivu kao i 'potencijal' piva u procesu fermentacije (ekstrakt, kvasac, šećeri, maltoza itd.)

apstrahovane su robe koje takođe predstavljaju piva, ali se svrstavaju pod tarifnom oznakom 2206 00 39 00. Ovi proizvodi označavaju ostala fermentisana pića koja se miješaju sa bezalkoholnim pićima. U zavisnosti od količine etil-alkohola u njima, različito se poreski tretiraju; u jednom slučaju kao piva², a u drugom kao alkoholna pića.

U vezi gore navedenog, na potrošnju piva utiču i vremenske prilike tokom godine, pogotovo tokom ljetnih mjeseci, stepen razvijenosti turizma tj. tačnije bi bilo reći broj ulazaka u zemlju kao i period njihovog zadržavanja, ali i vjerski običaji kao i u kojem periodu godine se praznuju najznačajniji praznici³.

Pregled dinamike kretanja uvezene količine i vrijednosti piva

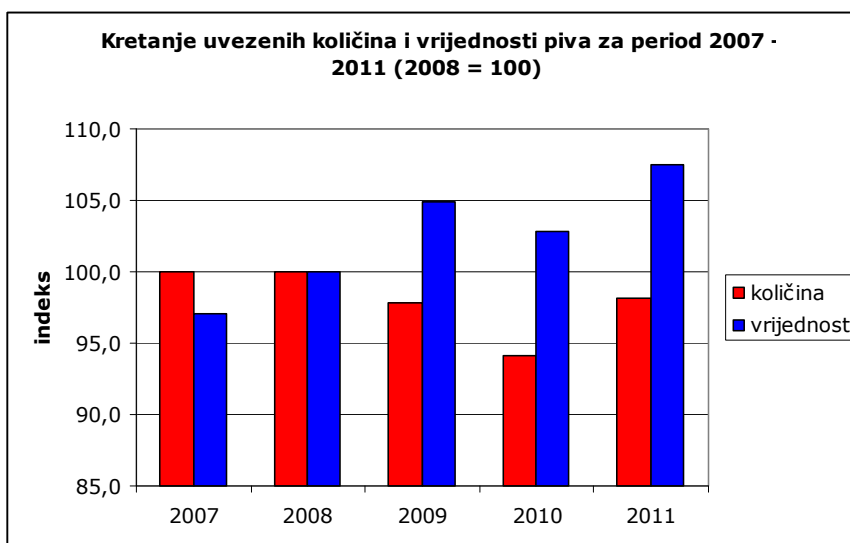
Kretanje količine i vrijednosti uvezenih piva u apsolutnom iznosu predstavljen je putem baznih indeksa na Grafikonu 1. Iz njega se vidi da je količina uvezenih piva dostigla svoj minimum u 2010. godini da bi potom porasla za preko 4% u 2011. godini u odnosu na isti period prethodne godine. Istovremeno je vrijednost uvezenog piva konstatno bila iznad nivoa u 2007. godini i dostiže svoj vrhunac u 2011. godini. Najoštiji rast vrijednosti odnosi se na 2009. godinu. Razlog tome najvećim dijelom leži u činjenici da su tada cijene baznih sirovina potrebnih za proizvodnju piva imale vrtoglav rast⁴. Cijene sirovina su nastavile blago rasti i nakon 2009. godine, ali su imale različit uticaj u pojedinim zemljama. Pivari u BiH su, u ovom smislu, bili u nešto povoljnijem položaju u odnosu na proizvođače piva nekih drugih zemalja zahvaljujući nepromijenjenom odnosu kursa KM prema euru. U drugim zemljama, pored realnog porasta cijena sirovina, proizvođači su bili suočeni sa negativnim odnosima razmjene u smislu deprecijacije domaće valute u odnosu na euro prvenstveno, i time bili izloženi dodatnom teretu koji su bitno uticali na profitabilnost cijele industrije. S druge strane, olakšavajuća okolnost je ta što su skoro sve pivare u Srbiji, Hrvatskoj i Crnoj Gori privatizovane od strane najvećih svjetskih proizvođača piva koji su, zahvaljujući porastu vrijednosti drugih tržišta, bili u stanju apsorbovati ove šokove koji su dolazili iz daljeg okruženja.

² Upravo zahvaljujući ovim proizvodima tzv. pivima s okusom, tržište piva u Hrvatskoj je zabilježilo rast od 8% u 2011. godini nakon konstatnog pada koji je dostigao 13% u periodu 2008-2010. godina (izvor: Zagrebačka pivovara). Prema istom izvoru, ti proizvodi zauzimaju oko 8,5% tržišta piva. Procjenjuje se da je veličina hrvatskog tržišta piva u 2011. godini iznosila oko 3,5 miliona hektolitara piva.

³ Što se tiče BiH i relativno većinskog muslimanskog stanovništva, ovdje je bitno istaći da ove i narednih nekoliko godina ramazanski post (kada vjernici izbjegavaju konzumaciju alkohola) pada tokom ljetnih mjeseci kada se pivo po pravilu najviše troši. Upravo zbog ove činjenice, domaće pivare i uvoznici vjerovatno preduzimaju aktivnosti kako bi što bezbolnije preživjeli ovu anticipiranu pojavu, što će se odraziti i na visinu prikupljenih javnih prihoda po ovom osnovu.

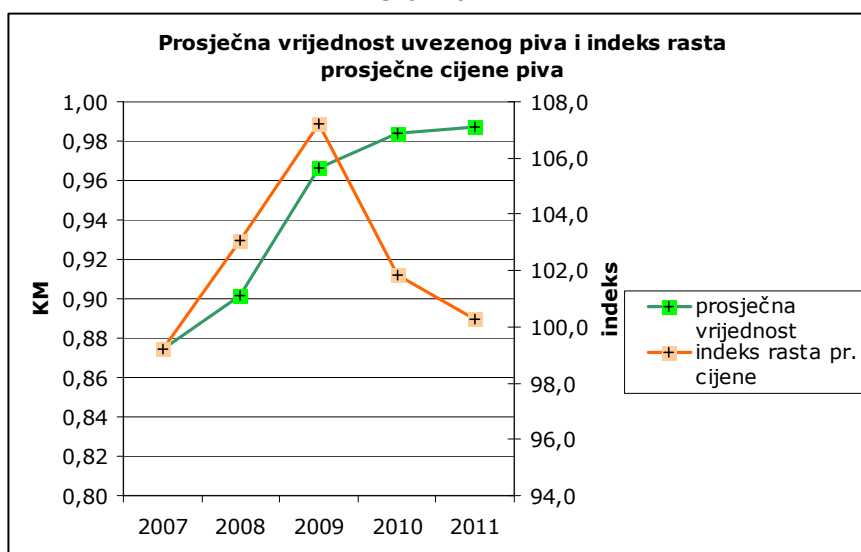
⁴ U nastavku su predstavljene neke osobine tržišta piva u Srbiji. Prema dostupnim podacima jedne analize (Carlsberg), tržište piva u Srbiji je zabilježilo kontrakciju od oko 5% u 2011. godini (ili oko 35% u odnosu na 2008. godinu). Na ovu pojavu je uticalo neizvjesno poslovno okruženje kako na globalnom tako i na regionalnom nivou. Direktni i indirektni efekti krize izazvani povećanjem budžetskih deficita, problema servisiranja javnog duga, smanjenja privredne aktivnosti i spoljnotrgovinske razmjene uticali su na smanjenje raspoloživog dohotka i kupovne moći stanovništva. Upravo ovakvo okruženje je značajno uticalo na tržište piva u Srbiji. Ističe se da je negativan trend prethodnih nekoliko godina nastavljen i tokom 2011. godine. Takođe, još jedna grupa faktora je presudno uticala na ovakvu poziciju tržišnih aktera pivarske industrije, a to je *rast troškova osnovnih sirovina koje se koriste u proizvodnji piva*. Ovdje treba istaći da se dobar dio ovih potreba podmiruje iz uvoza te da kurs domaće valute značajno utiče na ovu pojavu.

Grafikon 1

Ako se posmatra kretanje prosječne vrijednosti uvezenog piva (Grafikon 2 – skala lijevo), vidi se da ona konstantno raste i to od 0,87 KM u 2007. godini na 0,97 KM u 2009. godini⁵. Nakon toga nastavlja kontinuirano da raste po prosječnoj stopi od oko 1% godišnje i dostiže maksimum od 0,99 KM u 2011. godini. Krivulja indeks rasta prosječne cijene (Grafikon 2 – skala desno) ilustruje ovu pojavu.

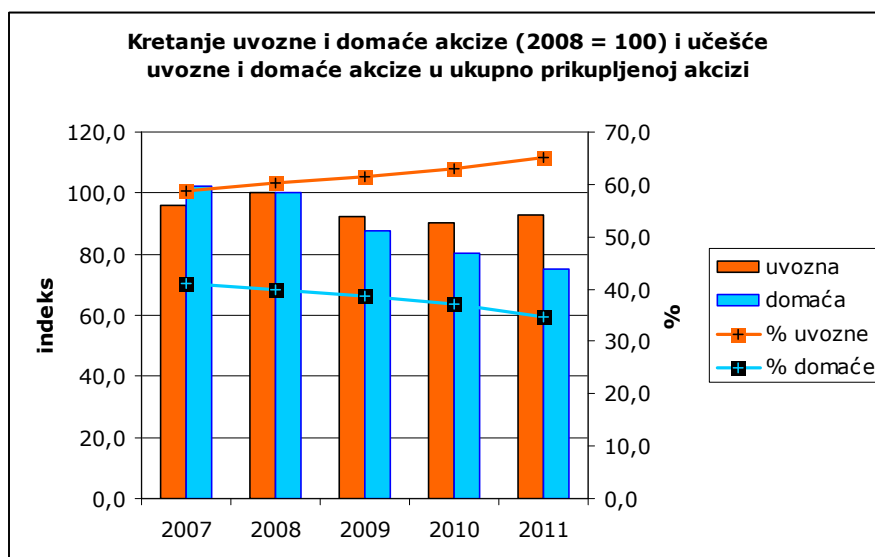
Grafikon 2

U nastavku je naglasak na kretanje prikupljene akcize na pivo; kako uvozne tako i domaće. Na Grafikonu 3 – skala lijevo, prikazano je kretanje uvozne i domaće akcize putem baznog indeksa (2008 = 100). Javno se vidi skoro linearan pad domaće akcize od početka do kraja posmatranog perioda.

⁵ Što predstavlja porast od oko 10%.

Grafikon 3

Za razliku od domaće akcize, uvozna akciza dostiže svoj minimum u 2010. godini (pad od skoro 10% u odnosu na baznu godinu) kada počinje polako da se oporavlja tokom 2011. godine. Uprkos tome, ukupno prikupljena akciza dostiže svoj istorijski minimum u 2011. godini što predstavlja pad od 14% u odnosu na baznu godinu. Nepovoljan položaj domaće pivarske industrije se posebno vidi posmatranjem kretanja učešća domaće akcize u ukupno prikupljenoj akcizi⁶. Jaz između uvozne i domaće akcize se konstatno širi, i sa baznih 60:40 dostiže 65:35 u 2011. godini. Ovo navodi na zaključak da domaća pivarska industrija polako gubi korak sa inostranom konkurencijom koju čine globalni tržišni igrači sa mnogo većom finansijskom snagom, ljudskim potencijalom i tržišnim asortimanom koju čine svjetski brendovi.

Ovdje se postavlja pitanje koje su posljedice ovakvih kretanja po domaću pivarsku industriju i nacionalni privredni sistem uopće, kao i šta će se desiti ukoliko se ovakav trend nastavi u budućnosti? Jedna od direktnih posljedica ovih nepovoljnih kretanja po domaću pivarsku industriju je smanjen obim poslovanja i, posljedično, smanjena profitabilnost i djelimična paraliza cijelog pivarskog klastera. Prije svega, potrebno je posebno naglasiti da domaće pivare imaju relativno dugu tradiciju (preko 130 godina) i višestruko nagrađivana piva na raznim međunarodnim smotrama na kojima se ocjenjuje kvalitet piva.

Problemi sa kojima se suočavaju su brojni, ali među najbitnijima su konstantno uvećanje učešća fiksnih troškova u jediničnoj cijeni proizvoda usljed smanjenog obima proizvodnje. Ovo dijelom zbog toga što su prethodno instalisani kapaciteti znatno veći od onih koji se trenutno koriste, neprekidna potreba za ulaganjem u nove tehnologije i inovacije, dok proizvodnja i plasman kontinuirano opadaju. Isto tako, veoma nestabilne povezane politike koje se odnose na tržište rada i zapošljavanje sa naglaskom na fiskalni aspekt, svakako da ne olakšavaju poziciju domaćih proizvođača. Obzirom da je nezaposlenost "globalni neprijatelj #1", svi relevantni donosioci odluka bi morali mobilizirati svoje snage i odlučno pružiti podršku domaćoj pivarskoj industriji koja prolazi kroz izuzetno težak period. Među nekoliko osnovnih razloga za to su svakako jer se radi o relativno velikim poslodavcima, čime bi se stvorio potencijal za neke nove investicije i vjerovatno izvoz kao i nova radna mjesta. Ilustracije radi, registrovana nezaposlenost konstantno raste po stopi od 2,5% prosječno godišnje u protekle dvije godine⁷. Tako imamo da je registrovana nezaposlenost krajem novembra 2011. godine oko 533 hiljade što predstavlja porast za 26,000

⁶ pad od skoro 25% u odnosu na bazni period

⁷ Izvor: Agencija za statistiku BiH

ljudi u odnosu na 2009. godine. Direktna posljedica ove pojave je smanjena platežno sposobna potražnja što dovodi do smanjenja potrošnje i povećanog pritiska na javne i socijalne fondove. To opet dovodi do smanjenih prihoda javnih fondova što je zapravo ulaznica u začarani krug siromaštva. Svakako, posljedice su brojne i praktično ih je nemoguće kvantifikovati. No, jedno je sigurno, a to je da treba pod hitno udružiti snage i tražiti načine da se ispoljeni trendovi preokrenu u korist domaćih proizvođača zbog svih koristi i pozitivnih efekata koje domaća proizvodnja ima na nacionalni privredni i društveni sistem.

Čak i evropska praksa⁸ prepoznaje značaj i posebno tretira male, nezavisne proizvođače piva, s tim da oni ne proizvode više od 200,000 hl piva godišnje, dajući time zemljama članicama mogućnost da uvede sniženu stopu akcizne obaveze koja može biti do 50% manja od standardne nacionalne stope. Za potrebe uvođenja snižene stope, termin "mala, nezavisna pivara" odnosi se na pivaru koja je pravno i ekonomski nezavisna od bilo koje druge pivare, koja koristi prostorije i sredstva koja su fizički odvojena od bilo koje druge pivare i ne funkcioniše na bazi licencnih prava. Takođe, ukoliko dvije ili više pivara sarađuju, i njihova kombinovana godišnja proizvodnja ne prelazi 200,000 hl, ove pivare mogu biti tretirane kao jedna nezavisna mala pivara. Zemlje članice trebaju osigurati da bilo koja snižena stopa koju sadrži njihov regulatorni okvir, treba da se primjenjuje jednako na sva piva isporučena na njihovu teritoriju od strane malih nezavisnih pivara lociranih u ostalim zemljama članicama. Posebno, one moraju osigurati da visina akcizne obaveze na ove isporuke ne prelazi akciznu obavezu određenu njihovim nacionalnim zakonodavnim okvirom. Isto tako zemlje članice mogu primjenjivati sniženu stopu (koja je manja od minimalne stope) na piva sa stvarnim udjelom alkohola koji ne prelazi 2,8%.

Praksa pokazuje da su mnoge zemlje članice EU iskoristile ovu mogućnost i time znatno unaprijedile domaće tržište piva i performanse lokalnih ekonomija na koja su usmjereni ovi mali proizvođači. Svakako da one predstavljaju značajno nacionalno blago s obzirom na viševjekovnu tradiciju (poput Njemačke i Češke Republike) kao i značajan oslonac kontinentalnom turizmu. Čak štaviše, obje gore navedene zemlje članice EU imaju po 5 sniženih stopa u zavisnosti od obima proizvodnje ovih malih pivara.

Isto tako, primjer Portugala je više nego interesantan. Portugal se obratio Vijeću EU 30.05.2007. godine⁹ tražeći derogaciju tj. izmjenu člana 90. Ugovora o osnivanju EU kako bi primjenjivao akciznu stopu nižu od minimalne nacionalne stope u skladu sa Direktivom 92/84/EEC za pivo proizvedeno u regionu Madeira, u slučajevima gdje godišnja proizvodnja pivara ne prelazi 300,000 hl. Uslov u smislu gornje granice od 200,000 hl nije dovoljan da neutrališe efekte sa kojima se susreću pivare u Madairi usljed geografsko-ekonomskih osobina tržišta tog regiona.

Glavni razlog za to je da se omogućiti proizvođačima piva čija proizvodnja prelazi 200,000 hl da budu u dovoljno jakoj poziciji da se nose sa konkurencijom čiji se proizvodni kapaciteti nalaze izvan Madeire. U protivnom njihov udio na tom lokalnom tržištu bi polako nestajao kao rezultat jake konkurencije inostranih proizvođača piva prvenstveno. Po prelasku praga od 200,000 hl oni bi prestali biti tretirani kao mali, ali bi i dalje bili mali u poređenju sa velikim domaćim i multinacionalnim pivarama sa kojima se takmiče na tržištu. To je zbog toga esencijalno za kontinuiran opstanak lokalne industrije. Odluka se primjenjuje do 31.12.2013. godine.

Analogno gore iznesenom, BiH može uspostaviti institut malih, nezavisnih pivara čija proizvodnja ne prelazi 500,000 hl u prvoj godini uvođenja ovog instituta. Ako uzmemo u obzir da BiH još uvijek nije članica EU te se posljedično nije dužna striktno pridržavati ograničenja koja važe za zemlje članice. Ali isto tako, moguće je postepeno smanjivati ovaj prag za npr. 50,000 hl svake godine da bi nakon 6 godina zadovoljila uslov od maksimalno 200,000 hl za male, nezavisne

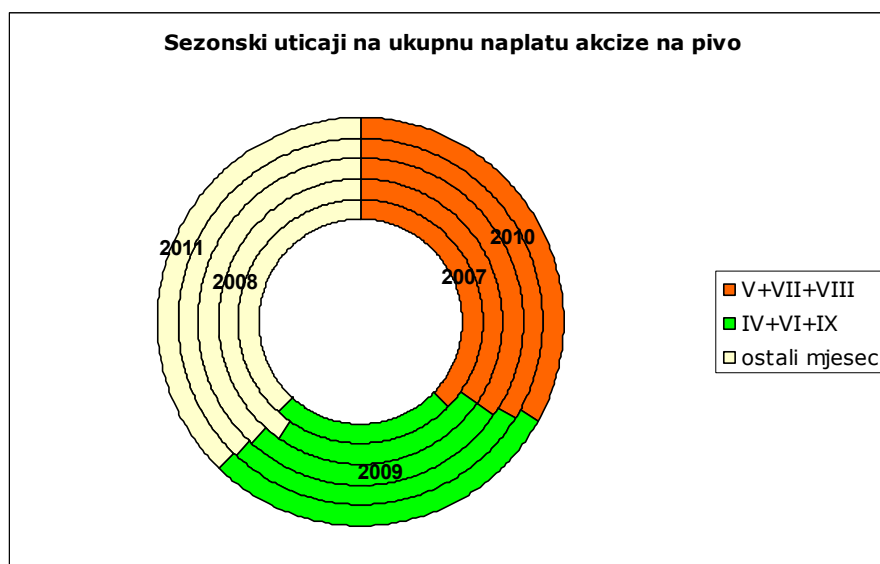
⁸ Direktiva 92/83/EEC, član 4., 19.10.1992. godine

⁹ COUNCIL DECISION - authorizing Portugal to apply a reduced rate of excise duty on locally produced beer in the autonomous region of Madeira (2008/417/EC)

proizvođače piva. Pri tome, visina akcizne obaveze za male, nezavisne proizvođače piva može ostati na ovom nivou jer on zapravo predstavlja Direktivom 92/84/EEC predviđenu minimalnu visinu akcizne obaveze od 0,935 eura po litri piva sa udjelom alkohola od 5% što odgovara približno visini postojeće akcizne obaveze od 0,20 KM/l najčešće konzumiranog piva. Za proizvođače koji prelaze ovaj prag, koji bi se snižavao svake godine, kao i za uvoznike važila bi viša stopa akcizne obaveze koja bi predstavljala standardnu minimalnu nacionalnu stopu koja bi se izračunala korigovanjem postojeće stope od 0,20 KM/l za stopu inflacije u prethodnom periodu¹⁰. Ovim bi se zasigurno zaštitili interesi malih, nezavisnih proizvođača piva što je potpuno u skladu sa pozitivnom zakonskom praksom EU, a samim tim i privredni i društveni interesi BiH.

Još jedna karakteristika tržišta piva je ta da je sezonski uticaj snažno izražen. Tržište piva BiH po tome nije izuzetak što se jasno može vidjeti na Grafikonu 4. Analizirajući period od 5 godina (2007 – 2011) vidimo da učešće odabrana tri mjeseca (maj, juli i avgust) imaju skoro jednako učešće u potrošnji piva u svakoj od posmatranih godina (kreće se na nivou od 33% do 35%).

Grafikon 4

Ako tome dodamo još tri mjeseca (april, juni i septembar) vidimo da oni učestvuju sa preko 60% u ukupnoj godišnjoj potrošnji piva u BiH. Dodatno, prema raspoloživim podacima prihodi od akcize na pivo učestvuju sa svega 3,3% u ukupno naplaćenim prihodima po osnovu akciznih obaveza u BiH što je značajno ispod ponderisanog prosjeka na nivou EU od oko 10%. I pored veoma skromne potrošnje od 50 – 60 litara piva po stanovniku godišnje, jedan od ključnih razloga je svakako veoma niska stopa akcizne obaveze na pivo u odnosu na zemlje Evrope.

¹⁰ Vijeće je pozvalo Komisiju 12.04.2005. godine da izradi prijedlog prilagođavanja minimalnih stopa akciznih obaveza kako bi izbjegli pad realne vrijednosti minimalnih stopa Unije, dajući tranzicioni period i prostor za moguća odstupanja za one zemlje članice koje bi se mogle suočiti sa poteškoćama prilikom povećanja njihovih stopa (COM(2004)223). U smislu ovoga, predloženo je da se uzme objektivni kriterij izražen u procentu potrebnog povećanja postojeće akcizne obaveze kako bi nacionalne stope dostigle "novi" minimum. Pošto je procijenila svoj položaj (kao i zemalja članica), Komisija predlaže da dopuni Direktivu 92/84/EEC sa sljedećom odredbom:

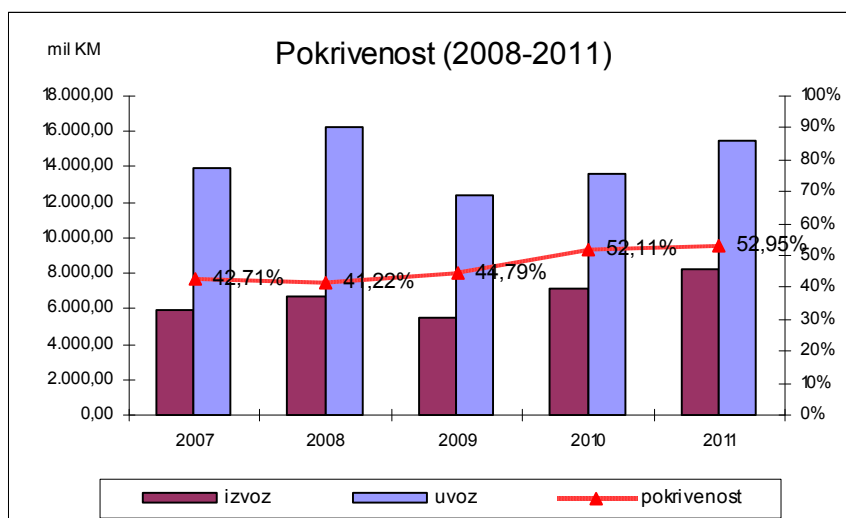
- Revalorizovati minimalnu stopu na pivo sa općom stopom inflacijom od 1993. do 2005. godine, koja iznosi 31%, a koja bi se primjenjivala od početka 2008. godine (na osnovu podataka Eurostat-a godišnja stopa promjene HICP-a – Harmonised Index of Consumer Prices – za period 1993. – 2005. iznosila je 31% na nivou cijele Unije).

Pregled robne razmjene za period januar-decembar 2011.godine

(pripremila: Mirela Kadić)

U 79. broju OMA biltena donosimo kratak pregled robne razmjene na godišnjem nivou. Za potrebe pregleda koristimo podatke za prethodnih pet godina, gdje su 2007. i 2008. godina predstavljene kao pretkrizne godine, te 2009, 2010. i 2011. kao godine sa prvim znacima krize i prvim znacima oporavka.

Na slici 1 predstavljene se apsolutne vrijednosti uvoza i izvoza, te procentualne vrijednosti pokrivenosti uvoza izvozom za prethodnih pet godina.

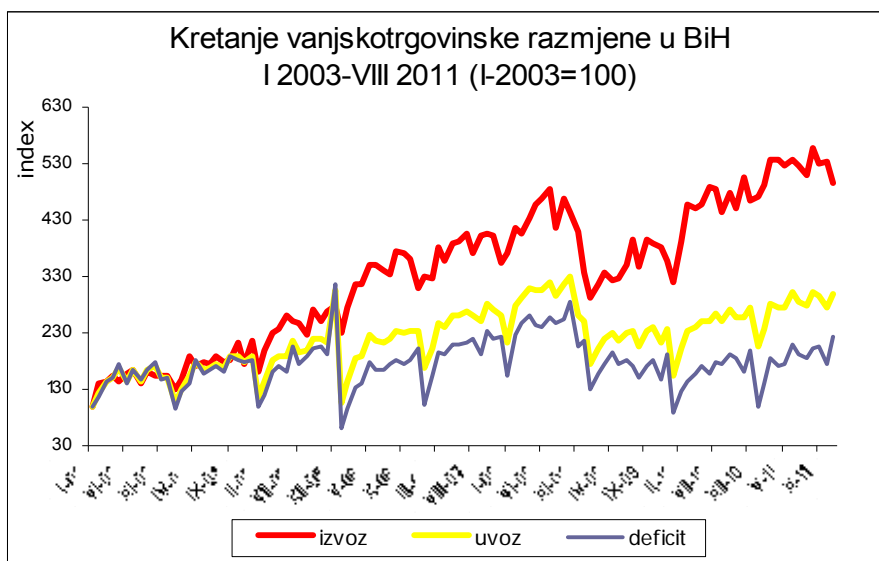
Slika 1

Vrijednost izvoza za 2011. godinu je najviša vrijednost zabilježena u posljednjih pet godina, dok vrijednost uvoza za 2011.godinu još uvijek nije premašila vrijednost iz 2008.godine. Ove godine bilježimo i odličnu pokrivenost uvoza izvozom, čak 52,95% na godišnjem nivou što je više i od pokrivenosti zabilježene u 2006.godini, odnosno godini implementacije PDV-a. U 2011. zabilježena je i najviša mjesečna vrijednost izvoza, čak 732 miliona KM (slika 2), te najveća mjesečna pokrivenost od 64,63% u januaru 2011.

	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2011/2010
izvoz	13,09%	-17,62%	28,28%	15,87%
uvoz	17,18%	-24,18%	10,26%	14,02%
deficit	20,23%	-28,78%	-4,36%	12,02%
obim	15,96%	-22,26%	15,84%	14,65%
pokrivenost	-3,49%	8,65%	16,35%	1,62%

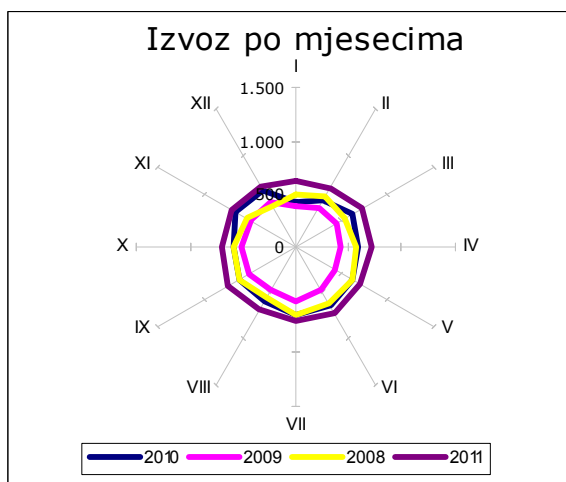
Tabela 1

Izvoz je u 2011. porastao za 15,87%, a uvoz za 14,02% u odnosu na prethodnu godinu. Deficit se povećao za 12,02%, a obim za 14,65%. Pokrivenost uvoza izvozom je u 2011. godini porasla za 1,62%, te je sad 52,95% (slika 1).

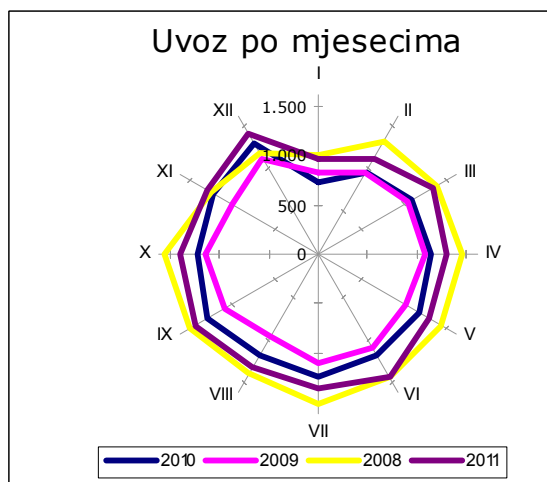

Slika 2

Slika 3 i 4 pokazuju kretanje vrijednosti izvoza, odnosno uvoza po mjesecima za prethodne četiri godine, te uz pomoć radar grafikona daje površine godišnjih vrijednosti izvoza i uvoza.

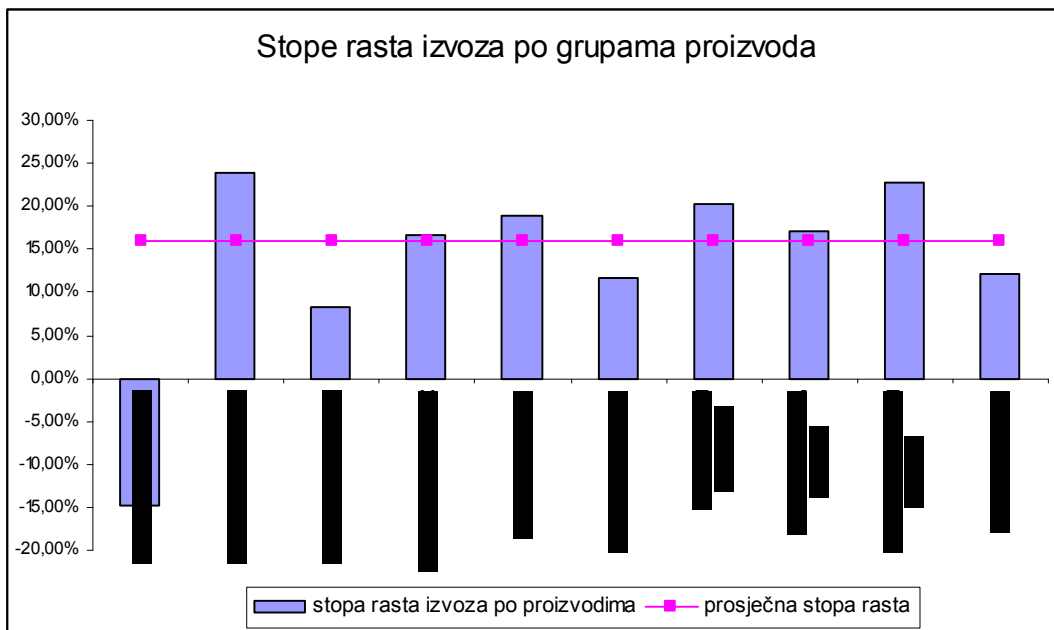
Slika 3

Slika 4

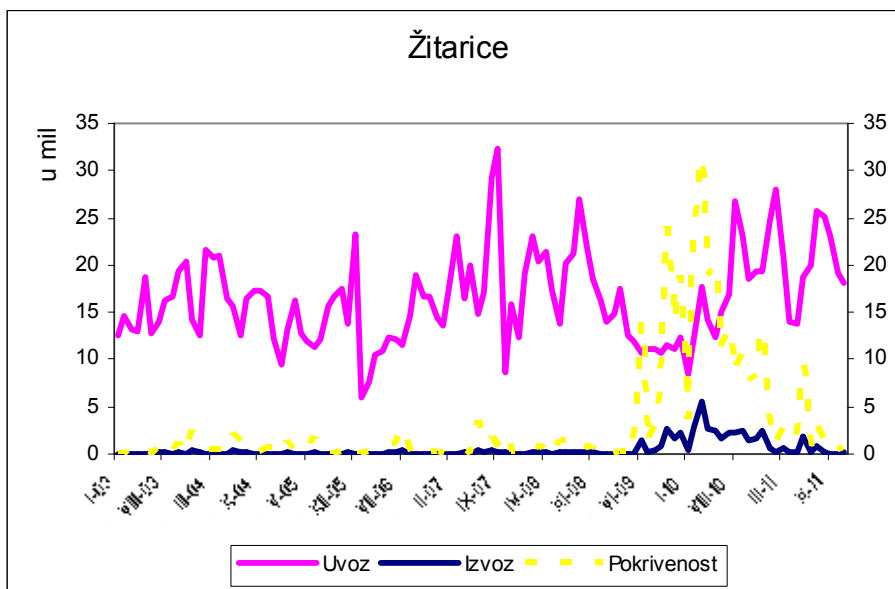
Slika 5 prikazuje deset najznačajnijih izvoznih proizvoda i njihove stope rasta za 2011. godinu. Godišnja (prosječna) stopa rasta izvoza je, kako smo već napomenuli, iznosila 15,87%. Više od prosjeka rasli su grupa proizvoda 'prehrambene prerađevine' (23,9%), proizvodi hemijske industrije (16,76%), drvo i proizvodi od drveta (18,91%), bazni metali (20,24%), mašine i aparati (17,06%), te transportna sredstva i njihovi dijelovi (22,68%).

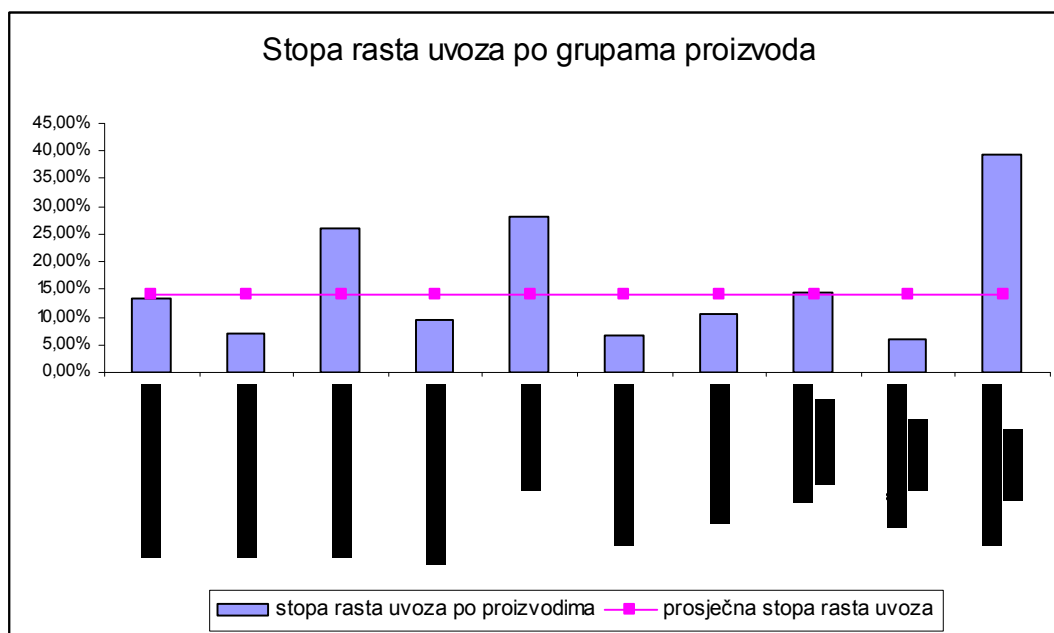
Slika 5

Negativan rast zabilježen je unutar grupe proizvoda biljnog porijekla (-14,77%). Slika 6 pokazuje izdvojenu grupu proizvoda pod tarifnim brojem 10 'žitarice', odnosno podatke o uvozu, izvozu i pokrivenosti za period od januara 2003.godine do decembra 2011.

Slika 6

Isprekidana žuta kriva pokazuje izuzetno nisku pokrivenost do druge polovine 2009. godine kada izvoz neobjašnjivo naglo raste, te time i povećava pokrivenost do oko čak 30% u proljeće 2010. U 2011. vrijednosti izvoza žitarica vraćaju se u 'normalno' stanje, pa se tako negativne vrijednosti rasta za 2011. za grupu proizvoda biljnog porijekla mogu objasniti uz pomoć ovog fenomena.

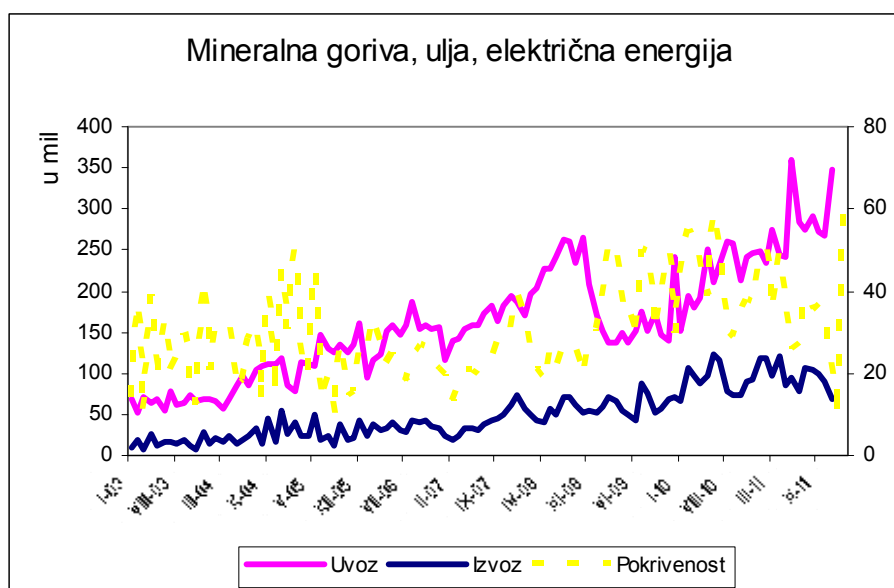

Slika 7

S druge strane, na slici 7 vidimo stope rasta uvoza po pojedinim grupama proizvoda. Primjećujemo da nijedna od predstavljenih grupa nije zabilježila negativnu stopu rasta. Najveći rast zabilježen je kod grupe proizvoda 'transportna sredstva' (39,47%), zatim kod grupe proizvoda 'koža i krzno' (28,23%), te proizvoda mineralnog porijekla (25,98%).

U tabeli 2 predstavljeno je 15 najznačajnijih tarifnih grupa, njihov obim, balans razmjene, udio u izvozu i uvozu, te pokrivenost uvoza izvozom. Kriterij za odabir navedenih 15 proizvoda je njihov udio u obimu cjelokupne robne razmjene. Najveći udio u ukupnom obimu robne razmjene Bosne i Hercegovine s inostranstvom ide na tarifnu grupu 27 'mineralna goriva, mineralna ulja; električna energija', čak petina cjelokupnog obima. Ova je grupa ujedno i najveći generator deficita razmjene sa čak 2,16 mlrd KM u 2011. godini, što je skoro 30% ukupnog deficita.

Na slici 8 vidimo izdvojenu pomenutu grupu proizvoda pod tarifnim brojem 27 'mineralna goriva, mineralna ulja; električna energija', te vrijednosti uvoza, izvoza i pokrivenosti uvoza izvozom za pomenutu grupu.

Slika 8

Najveći suficit zabilježen je kod tarifne grupe 'namještaj' (oko 573 miliona KM), gdje je zabilježena i najveća pokrivenost uvoza izvozom.

r.br	tarif.br.		Obim razmjene	Bilans razmjene	Udio u obimu	Pokrivenost	Udio u izvozu	Udio u uvozu
<i>UKUPNO I-XII 2011</i>			23.746.672	-7.304.185	100%	52,95%	100%	100%
			(u 000 KM)	(u 000 KM)				
1	27	Mineralna goriva, ulja i električna energija	4.519.026	-2.162.455	19,03%	35,27%	14,33%	21,52%
2	72	Željezo i čelik i proizvodi	1.922.714	244.222	8,10%	129,10%	13,18%	5,41%
3	84	Mašine, aparati i mehanički uređaji	1.658.944	-539.264	6,99%	50,94%	6,81%	7,08%
4	87	Vozila, osim šinskih vozila	1.085.434	-719.729	4,57%	20,26%	2,22%	5,81%
5	85	Električne mašine i oprema, dijelovi	1.026.418	-515.833	4,32%	33,11%	3,11%	4,97%
6	94	Namještaj	924.761	573.431	3,89%	426,43%	9,11%	1,13%
7	76	Aluminij i proizvodi od aluminija	902.220	438.982	3,80%	289,53%	8,16%	1,49%
8	39	Plastične mase	787.807	-474.951	3,32%	24,78%	1,90%	4,07%
9	64	Obuća, nazuvci i sl.	697.639	212.452	2,94%	187,58%	5,53%	1,56%
10	44	Drvo i proizvodi od drveta	666.671	333.791	2,81%	300,55%	6,08%	1,07%
11	28	Anorganski hem.spojevi	626.597	150.385	2,64%	163,16%	4,73%	1,53%
12	30	Farmaceutski proizvodi	533.635	-365.575	2,25%	18,69%	1,02%	2,90%
13	48	Papir i karton	499.765	-76.323	2,10%	73,50%	2,58%	1,86%
14	41	Sirova i štavljena koža	413.503	-174.892	1,74%	40,55%	1,45%	1,89%
15	17	Šećeri i proizvodi od šećera	376.918	-147.042	1,59%	43,87%	1,40%	1,69%
Ukupno (15 proizvoda)			16.642.051	-3.222.801	70,08%	67,55%	81,61%	63,98%
Ostalo			7.104.621	-4.081.383	29,92%	27,03%	18,39%	36,02%

Tabela 2

U periodu januar-decembar 2011. godine, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, zabilježena su sljedeća kretanja kod robne razmjene Bosne i Hercegovine sa inostranstvom:

- **Rast izvoza za 15,87%**
- **Rast uvoza za 14,02%**

- **Rast cjelokupnog obima razmjene za 14,65%, te rast deficita za 12,02%**
- **Pokrivenost uvoza izvozom 52,95%**

Konsolidovani izvještaji

(pripremile: Aleksandra Regoje i Mirela Kadić)

Tabela 1. (Konsolidovani izvještaj: BiH, entiteti, JR)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode od indirektnih poreza koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje na Jedinostveni račun,
- transfere sa Jedinstvenog računa UIO za servisiranje vanjskog duga,
- transfere sa Jedinstvenog računa UIO za finansiranje Brčko Distrikta, kantona, općina i Direkcija za puteve,
- prihode i rashode budžeta institucija Bosne i Hercegovine,
- prihode i rashode budžeta Federacije BiH,
- prihode i rashode budžeta Republike Srpske.

Izvještaj ne uključuje neusklađene prihode prikupljene na JR UIO.

Tabela 2. (Preliminarni konsolidovani izvještaj: Centralna vlada)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode budžeta institucija BiH,
- prihode i rashode budžeta FBiH i kantona,
- prihode i rashode budžeta RS,
- prihode i rashode budžeta BD.

Nisu uključeni podaci za projekte finansirane iz inostranstva.

Tabela 3. (Konsolidovani izvještaji: kantoni)

1. Konsolidovani izvještaj uključuje:

- Prihode i rashode budžeta kantona,
- Prihode i rashode budžeta pripadajućih općina.

2. Neto finansiranje se odnosi na razliku primljenih zajmova i njihove otplate

Preliminarni konsolidovani izvještaj: BiH, entiteti i JR, I-XII 2011

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ukupno
Prihodi	409,1	387,7	484,9	460,3	478,9	537,9	527,1	530,8	554,3	524,4	481,3	517,8	5.894,5
Poreski prihodi	383,4	362,1	440,3	413,0	451,0	503,1	468,4	469,2	486,8	455,8	462,2	485,6	5.380,7
Indirektni porezi	366,1	338,5	387,3	373,0	419,3	464,9	438,8	439,8	458,6	428,2	433,8	446,6	4.994,7
PDV	237,7	222,1	230,2	247,6	249,5	275,9	261,9	284,7	294,7	278,4	278,9	286,0	3.147,5
PDV na uvoze	138,3	180,4	210,4	204,1	202,2	227,2	218,3	220,3	228,6	222,0	214,8	246,0	2.512,6
PDV obaveza prema PDV prijavama	149,5	115,6	98,3	108,2	117,9	118,2	109,7	131,6	137,2	123,0	130,8	126,1	1.466,2
PDV prema automatskom razrezu od stane UIO	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	1,0
PDV jednokratne uplate	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	1,4
Ostalo	2,7	2,6	3,0	2,6	2,4	2,5	1,6	3,8	3,4	2,7	3,6	3,7	34,4
Povrat PDV	-53,1	-76,8	-81,9	-67,4	-73,2	-72,4	-67,9	-71,3	-74,6	-69,3	-70,4	-90,0	-868,2
Carine	15,5	20,9	26,5	23,9	24,1	24,9	25,1	26,7	27,1	23,4	20,7	22,2	281,0
Akciza	93,2	76,4	107,8	79,2	118,0	138,2	124,1	98,7	108,3	100,3	107,7	114,7	1.266,8
uvozni pr.	60,6	54,1	70,7	52,3	80,2	92,9	74,4	75,9	62,6	61,2	64,7	70,1	819,6
u zemlji	32,6	22,3	37,1	27,0	37,8	45,4	49,7	22,9	45,7	39,1	43,0	44,6	447,2
Putarina	21,2	19,0	22,3	22,6	26,5	24,9	26,4	28,5	27,8	24,9	25,1	23,0	292,2
Ostalo	1,5	1,3	1,4	1,6	2,2	2,0	1,8	1,8	1,7	1,7	2,3	1,7	21,0
Ostali povrati	-3,1	-1,2	-0,9	-1,9	-1,0	-1,0	-0,5	-0,6	-0,9	-0,6	-0,9	-1,0	-13,6
Direktni porezi	17,3	23,6	53,0	40,0	31,6	38,1	29,6	29,4	28,2	27,7	28,4	39,0	386,0
Prihodi od poreza na dobit	8,7	10,7	35,1	23,6	13,5	20,0	12,4	11,0	11,1	10,6	11,0	15,9	183,6
Prihodi od poreza na dohodak	8,1	12,1	16,9	15,5	17,2	17,2	16,3	17,4	16,3	16,0	16,5	22,0	191,5
Ostali direktni porezi	0,6	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	1,0	0,8	1,0	10,9
Doprinosi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neporeski prihodi	23,8	24,3	41,0	46,5	27,5	33,2	33,6	29,4	34,0	39,2	18,6	29,9	380,9
Grantovi	1,9	1,3	3,6	0,9	0,4	1,6	0,2	1,1	3,5	0,3	0,6	2,3	17,6
Ostali prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,0	31,2	30,0	29,0	0,0	0,0	115,2

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ukupno
Rashodi	393,2	372,1	492,6	522,1	461,7	509,0	531,3	489,6	544,3	515,0	500,6	650,5	5.982,0
Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih	118,2	118,8	150,3	130,5	131,4	131,2	142,4	127,4	131,3	135,0	132,1	134,2	1.582,8
Izdaci za materijal i usluge	9,9	14,1	19,2	23,2	26,3	31,2	22,3	26,7	27,9	30,6	30,1	78,0	339,4
Subvencije i transferi	89,2	83,7	142,8	182,8	105,9	113,5	138,2	112,5	128,6	137,8	143,2	204,3	1.582,5
Kamate (domace i strane)	3,3	5,9	9,2	4,7	10,3	19,8	8,2	8,6	21,0	7,3	11,2	20,9	130,4
Kamate na ino-dug	3,3	4,6	8,2	3,9	10,3	18,1	3,5	8,6	10,1	6,2	9,7	20,3	106,6
Kamate na unutrašnji dug	0,0	1,4	1,0	0,8	0,0	1,7	4,7	0,0	10,9	1,1	1,6	0,6	23,8
Ostala tekuća potrošnja	2,9	3,4	11,8	15,4	16,4	18,5	14,0	12,6	3,4	12,0	12,1	35,7	158,1
Kapitalni izdaci	0,2	0,4	1,0	1,3	2,6	12,6	3,1	7,4	26,7	6,1	5,7	10,9	78,0
Ostali izdaci	4,2	2,7	6,8	8,0	7,5	10,1	6,0	5,0	-3,4	8,7	11,2	8,3	75,1
Transferi sa JR	166,9	144,5	165,0	160,1	173,9	187,8	198,9	190,5	235,4	177,0	173,1	161,2	2.134,2
Primljene otplate datih zajmova (neto) i kapitalni dobici	-1,5	-1,5	-13,5	-4,1	-12,5	-15,6	-1,7	-1,2	-26,5	0,5	-18,0	-2,9	-98,3
Bilans	15,9	15,6	-7,7	-61,7	17,2	28,9	-4,2	41,3	10,0	9,4	-19,3	-132,7	-87,5
Finansiranje	-15,9	-15,6	7,7	61,7	-17,2	-28,9	4,2	-41,3	-10,0	-9,4	19,3	132,7	87,5

Tabela 1.

Preliminarni konsolidovani izvještaj: Centralna vlada, 2011

	Q1	Q2	Q3	Q4	Ukupno
Prihodi	1.251,9	1.455,7	1.561,9	1.524,2	5.793,7
Poreski prihodi	1.110,8	1.288,5	1.315,0	1.335,6	5.049,9
Indirektni porezi	939,3	1.088,5	1.149,4	1.158,3	4.335,5
Direktni porezi	171,6	200,0	165,6	177,3	714,4
Prihodi od poreza na dobit	78,9	88,1	58,0	60,6	285,6
Prihodi od poreza na dohodak	84,5	103,7	101,4	108,1	397,8
Ostali direktni porezi	8,2	8,2	6,1	8,6	31,0
Doprinosi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neporezni prihodi	133,8	162,8	155,0	155,8	607,4
Grantovi	7,3	4,4	5,7	3,8	21,1
Ostali prihodi	0,0	0,0	86,2	29,0	115,2
Rashodi	1.210,8	1.466,9	1.434,5	1.766,8	5.879,0
Bruto plaće i naknade	672,7	683,8	687,0	700,8	2.744,4
Izdaci za materijal i usluge	87,1	132,4	123,8	229,2	572,5
Subvencije i transferi	379,6	504,4	480,6	634,9	1.999,5
Kamate	19,9	36,6	39,5	41,3	137,2
Kamate na ino-dug	16,5	33,1	22,9	37,0	109,4
Kamate na unutrašnji dug	3,4	3,5	16,6	4,3	27,8
Ostala tekuća potrošnja	46,6	84,6	67,4	108,8	307,4
Kapitalni izdaci	8,3	32,4	46,1	57,4	144,2
Ostali izdaci	13,8	25,6	14,0	21,7	75,1
Primljene otplate datih zajmova (neto) i kapitalni dobiti	-17,1	-32,9	-23,8	-27,4	-101,2
Bilans	41,1	-11,2	127,4	-242,6	-85,3
Finansiranje	-41,1	11,2	-127,4	242,6	85,3

Tabela 2.

Bosansko-podrinjski kanton, I-XI 2011

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	I-XI 2011
1 Prihodi (11+12+13+14)	3.697.249	2.791.961	3.071.111	2.847.705	3.319.509	3.217.450	3.542.475	3.363.352	3.564.566	3.161.509	6.171.320	38.748.208
11 Prihodi od poreza	2.458.008	2.272.590	2.579.410	2.473.520	2.751.851	2.753.520	3.144.966	2.857.088	3.148.702	2.719.760	2.660.601	29.820.016
Porezi na dohodak i dobit	185.229	231.726	260.066	266.829	254.359	288.785	293.240	273.934	293.877	239.902	262.115	2.850.063
Porez na imovinu	36.696	57.396	17.098	18.943	32.594	16.238	17.212	38.266	7.930	27.894	22.722	292.988
Indirektni porezi	2.236.037	1.983.262	2.302.100	2.187.529	2.464.619	2.448.225	2.834.328	2.544.691	2.846.677	2.451.748	2.375.496	26.674.711
Ostali porezi	45	205	147	219	279	272	186	198	218	216	269	2.254
12 Neporezni prihodi	333.662	249.238	296.102	256.423	257.152	276.204	287.414	316.831	340.030	286.400	316.411	3.215.868
13 Grantovi	897.894	266.564	187.133	113.492	307.750	170.457	96.765	182.074	66.584	132.532	3.179.487	5.600.731
14 Ostali prihodi	7.686	3.569	8.466	4.271	2.756	17.269	13.329	7.360	9.250	22.816	14.822	111.593
2 Rashodi (21+22)	2.785.359	3.139.473	3.183.829	3.612.525	3.019.952	3.691.253	4.276.673	3.209.077	3.311.687	4.658.316	5.465.960	40.354.102
21 Tekući izdaci	2.785.359	3.139.473	3.182.929	3.612.525	3.020.200	3.691.253	4.276.673	3.209.077	3.311.687	4.658.316	5.466.040	40.353.531
Bruto plaće i naknade	1.806.673	1.845.386	1.884.689	1.874.802	1.847.800	1.844.746	1.778.089	2.027.603	1.827.167	1.836.360	1.925.258	20.498.574
Izdaci za materijal i usluge	250.893	490.418	380.919	350.159	301.222	285.043	375.387	265.136	316.587	412.447	505.516	3.933.726
Grantovi	679.792	803.295	916.989	1.387.276	870.937	1.561.250	2.079.686	916.194	1.167.825	2.409.432	3.035.228	15.827.903
Izdaci za kamate i ostale naknade	48.001	373	332	288	242	214	43.511	145	108	77	37	93.328
Doznake nižim potrošackim jedinicama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Neto pozajmljivanje*	0	0	900	0	-249	0	0	0	0	0	-80	571
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	16.181	38.022	73.619	131.687	58.399	190.014	179.208	147.286	173.363	121.142	304.750	1.433.671
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	895.709	-385.534	-186.337	-896.506	241.159	-663.818	-913.406	6.989	79.516	-1.617.949	400.611	-3.039.566
5 Neto finansiranje**	-144.272	-14.754	-14.623	-14.291	-14.291	-14.185	-152.815	-14.472	-14.391	-15.341	-14.757	-428.192

Tabela 3.